

Σχολιασμός και προτάσεις SETE επί του Σχεδίου Νόμου του Υπουργείου Τουρισμού «Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας, Ναυάγιο Ζακύνθου, διατάξεις για τα τουριστικά γραφεία, τις τουριστικές επιχειρήσεις και τα τουριστικά καταλύματα και άλλες ρυθμίσεις για την τουριστική ανάπτυξη»

Ιούνιος 2021

Γενικό σχόλιο για το σχέδιο νόμου:

Όπως έχουμε κατ' επανάληψη τονίσει, ο Τουρισμός είναι μία δραστηριότητα στην οποία εμπλέκονται εξ ορισμού ιδιωτικός τομέας, κεντρική κυβέρνηση και τοπική αυτοδιοίκηση. Άλλωστε στο θέμα της συνέργειας και των συμπράξεων μεταξύ ιδιωτικού και δημοσίου τομέα δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση και κατά την πρόσφατη ΓΣ του SETE από τον ίδιο τον Πρωθυπουργό. Συνεπώς, είναι ζητούμενη και επιβεβλημένη η συνεργασία και αλληλεπίδρασή τους και σε θεσμικό επίπεδο. Κάτι που βλέπουμε συνολικά να απουσιάζει στο εν λόγω σχέδιο νόμου και ειδικότερα στις διατάξεις περί σύστασης και λειτουργίας DMOs.

Επιπλέον, στο σχέδιο νόμου προβλέπεται η δημιουργία νέων δομών και οργάνων, παρόλο που στην πράξη έχει αποδειχθεί ότι νέοι φορείς δύσκολα φέρνουν διαφορετικά αποτελέσματα. Σε κάθε περίπτωση, στο πλαίσιο δημιουργίας νέων δομών θα πρέπει να είναι ξεκάθαρες οι αρμοδιότητες και οι λειτουργίες σε σχέση με τις υφιστάμενες, λαμβάνοντας υπόψη τους κανόνες της καλής νομοθέτησης και της χρηστής διοίκησης, γιατί τελικώς το αποτέλεσμα κινδυνεύει να είναι ακριβώς το αντίθετο από το ζητούμενο, οδηγώντας τη δημόσια διοίκηση σε μία προδιαγεγραμμένη αποτυχία, μία χρονική στιγμή ιδιαίτερως κρίσιμη για τον ελληνικό τουρισμό.

Ειδικότερα ανά άρθρο:

ΜΕΡΟΣ Α΄ - ΠΡΟΤΥΠΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 3: Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Σε σχέση με τους Πρότυπους Τουριστικούς Προορισμούς Ολοκληρωμένης διαχείρισης έχουμε να παρατηρήσουμε τα εξής:

- Για τον χαρακτηρισμό ενός προορισμού ως “Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού Ολοκληρωμένης Διαχείρισης” θα πρέπει να ορίζονται συγκεκριμένα κριτήρια, ποιοτικά αλλά κυρίως ποσοτικά, για να μην προκύπτει ανασφάλεια δικαίου και ο κίνδυνος να αποτελέσει εργαλείο άσκησης προσωπικής πολιτικής του εκάστοτε Υπουργού.
- Προτείνεται συνεπώς να εμπλουτισθούν ο ορισμός και τα κριτήρια αναγνώρισης με στοιχεία και χαρακτηριστικά, που θα έχουν κατά το δυνατόν μετρήσιμο χαρακτήρα. Τέτοια χαρακτηριστικά είναι ιδίως η ύπαρξη τουριστικών εγκαταστάσεων μιας κρίσιμης μάζας και συνολικής δυναμικότητας, η εξυπηρέτηση της περιοχής από αεροδρόμια ή λιμένες, οδικό δίκτυο, η διαμορφωμένη υψηλή και συνεχής ζήτηση κ.λπ..
- Επιπρόσθετα, τα κριτήρια για την αναγνώριση Πρότυπων Τουριστικών Προορισμών θα πρέπει να έχουν λειτουργικό χαρακτήρα. Ως εκ τούτου οι εν λόγω προορισμοί, μπορεί να μην εμπίπτουν στα

διοικητικά όρια ενός και μόνο Δήμου, αλλά να εκτείνονται σε περισσότερους Δήμους. Συνεπώς θα πρέπει στον ορισμό της παρ. 1 να καταστεί σαφές ότι ο χαρακτηρισμός ενός Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού μπορεί να γίνεται ανεξαρτήτως διοικητικών ορίων. Αυτό συνάδει και με τη σύνθεση των Αναπτυξιακών Οργανισμών των ΟΤΑ, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων μπορούν κατά νόμο να συμμετέχουν και περισσότεροι Δήμοι. Συνεπώς, η αίτηση για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως Πρότυπου Τουριστικού Προορισμού μπορεί να υποβάλλεται από περισσότερους ΟΤΑ.

- Ο ορισμός των Πρότυπων Τουριστικών Προορισμών Ολοκληρωμένης Διαχείρισης φαίνεται να αφορά περιοχές που έχουν ήδη μεγάλη ανάπτυξη. Θα έπρεπε, όμως, να αφήνει τη δυνατότητα για χαρακτηρισμό και περιοχών που έχουν τις προοπτικές να αναπτυχθούν και ο χαρακτηρισμός τους να διευκολύνει την ύπαρξη σχεδίου για την βιώσιμη ανάπτυξή τους.

Άρθρο 4: Αρμοδιότητες Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού και κατ' εξαίρεση σύσταση μονομετοχικού Οργανισμού Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού

Οι οργανισμοί διαχείρισης και προώθησης προορισμών (DMOs) αποτελούν ίσως την αχίλλειο πτέρνα του ελληνικού τουρισμού. Παρόλο που η πρόθεση νομοθέτησης επί του θέματος, συμβολίζει το ενδιαφέρον της πολιτείας επί του ζητήματος, δυστυχώς, η ύπαρξη θεσμικού πλαισίου δεν είναι ούτε αναγκαία ούτε ικανή συνθήκη για τη δημιουργία και καλή λειτουργία DMOs. Οι DMOs προϋποθέτουν κουλτούρα συνεργασίας όλων των εμπλεκομένων του τουρισμού, καθώς και τεχνογνωσία και εξειδίκευση και όχι απαραίτητα θεσμικό πλαίσιο.

Το προτεινόμενο σχέδιο νόμου, παρουσιάζει ένα πολύπλοκο πλαίσιο, που δύσκολα θα εφαρμοστεί, ενώ για τις περιπτώσεις που αυτό θα επιτευχθεί, δεν συντρέχουν οι βασικές προϋποθέσεις για να παραχθούν αποτελέσματα.

- Δεν αντιμετωπίζεται η περίπτωση πολλών DMOs ανά προορισμό (Δήμος, Περιφέρεια) καθώς και η μη ταύτιση των «προορισμών» με τα διοικητικά όρια.
- Δεν αντιμετωπίζεται η χρηματοδότηση (το 1% των εσόδων είναι αυθαίρετο και επιπλέον δε λύνει το ζήτημα της ανταποδοτικότητας του τέλους παρεπιδημούντων) και πρόσβαση σε ΕΣΠΑ κονδύλια δε θα έχουν όλοι οι DMO.
- Δεν αντιμετωπίζεται το ζήτημα της τεχνογνωσίας, καθώς καμία πρόνοια δε λαμβάνεται να μη συμβεί αυτό που συμβαίνει κατά κόρον στην τοπική αυτοδιοίκηση σε σχέση με τα θέματα τουρισμού που απαιτούν εξειδίκευση. Είναι απολύτως αναγκαίος ο ορισμός στη διοίκηση ανθρώπων που γνωρίζουν, εκτός από δημόσια διοίκηση, τα ζητήματα του τουρισμού (προβολή και ανάπτυξη προϊόντος), που θα υλοποιήσουν πολιτικές προς όφελος του δημοσίου συμφέροντος. Η επιλογή των κατάλληλων ανθρώπων, όσο κι αν δεν μπορεί να προβλεφθεί δια νόμου, αποτελεί το μεγάλο στοίχημα μιας νομοθετικής παρέμβασης που θα δημιουργήσει τις προϋποθέσεις, ώστε οι Οργανισμοί να αποτελέσουν δυνάμεις προόδου για τον προορισμό.
- Αποκλείεται η συμμετοχή των ιδιωτικών φορέων/ενώσεων, το οποίο είναι τελείως στην αντίθεση από την επιθυμητή κατεύθυνση. Εν μέρει, αυτό επιχειρείται να εξισορορηθεί από την πρόβλεψη συνδιαφήμισης, που είναι σωστό να επεκτείνεται πέραν του ΕΟΤ που σήμερα έχει το δικαίωμα, όμως οι υπηρεσίες αυτές έχουν την δυνατότητα για τέτοιου είδους σύνθετες συμβάσεις; Η εν λόγω αρμοδιότητα, μάλλον «ταιριάζει» καλύτερα στις ίδιες τις Περιφέρειες ώστε να υπάρχει και ένας κεντρικός συντονισμός με τον ΕΟΤ.

Συνεπώς, χωρίς κουλτούρα συνεργασίας, χωρίς τεχνογνωσία, χωρίς κονδύλια αντίστοιχα της σημασίας του τουρισμού ανά προορισμό της χώρας, χωρίς τους ιδιώτες παρόντες διά των θεσμικών ενώσεών τους, το προτεινόμενο σχέδιο νόμου δημιουργεί άλλη μία από τις πολλές «στρώσεις» της δημόσιας διοίκησης με δικαιώματα χωρίς υποχρεώσεις. Τελικά για τον προορισμό ποιος θα έχει ευθύνη;

Όπως προκύπτει και από τα αποτελέσματα έρευνας της MRB HELLAS με τίτλο "Η προβολή της Ελλάδας την επόμενη μέρα", που εκπονήθηκε τον Δεκέμβριο 2020 στα μέλη του ΣΕΤΕ, σε ποσοστό **91.6%** κρίνεται απολύτως σημαντική και πολύ σημαντική η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα μαζί και της τοπικής αυτοδιοίκησης στο σχήμα των οργανισμών διαχείρισης και προώθησης προορισμών, ακολουθώντας τα διεθνή μοντέλα.

Άρθρο 5: Ετήσιο Σχέδιο Ολοκληρωμένης Διαχείρισης

Σχετικά με το θέμα της «φέρουσας ικανότητας» σημειώνεται ότι σε πρακτικό επίπεδο **η Φέρουσα Ικανότητα δεν είναι μία μεθοδολογία που μπορεί με ακρίβεια να προσαρμοστεί σε συγκεκριμένα σενάρια τουριστικής ανάπτυξης καθώς αρκετά από τα κριτήρια κρίνονται ως υποκειμενικά** (UNEP/CPB, 2007). Αντίθετα πιο αποτελεσματική φαίνεται η προσπάθεια διατήρησης μιας κοινά αποδεκτής ισορροπίας μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων μερών στις διαφορετικές χρήσεις ενός προορισμού (UNEP/CPB, 2007). Για τον λόγο αυτόν, διεθνείς οργανισμοί όπως η European Travel Commission και το Global Sustainability Tourism Council δεν εντάσσουν της εκτίμηση Φέρουσας Ικανότητας ως τμήμα της μεθοδολογίας βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης που έχουν αναπτύξει πρόσφατα (ETC, 2021). Επίσης η ΦΙ δεν είναι μια στατική έννοια, αλλά μεταβαλλόμενη σε σχέση και με την τεχνολογική εξέλιξη και επάρκεια των υποδομών.

Άρθρο 6: Απόδοση Δημοτικών Τελών

Δεν αντιμετωπίζεται το ζήτημα της χρηματοδότησης, η πρόβλεψη του 1% επί των δημοτικών τελών είναι αυθαίρετη, ενώ πρόσβαση σε κονδύλια ΕΣΠΑ δεν έχουν όλοι οι DMO. Ταυτόχρονα σημειώνεται ότι εξακολουθεί να εκκρεμεί η ανταποδοτικότητα του τέλους παρεπιδημούντων.

Άρθρο 7: Έκθεση

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, ώστε οι υποβαλλόμενες εκθέσεις για την πραγματική κατάσταση και την αναπτυξιακή στρατηγική του προορισμού, καθώς και οι εκθέσεις πεπραγμένων για την πραγματική κατάσταση και αναπτυξιακή στρατηγική του προορισμού να λαμβάνουν την απαραίτητη στη δημοσιότητα και να αναρτώνται στο διαδίκτυο για λόγους τήρησης της αρχής της διαφάνειας.

Άρθρο 8: Παρατηρητήριο Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης & Άρθρο 9: Αρμοδιότητα του τοπικού ή περιφερειακού Παρατηρητηρίου Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης

Στο άρθρο 8 και 9 συμβαίνει αυτό που περιγράφεται παραπάνω για το εν λόγω πλέγμα διατάξεων, πως είναι σύνθετο και θα έχει προβλήματα στην εφαρμογή, αφού οι αρμοδιότητες αλληλοκαλύπτονται. Ειδικότερα, η σύσταση τοπικού ή περιφερειακού παρατηρητηρίου βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης είναι υποχρεωτική για τους ΟΤΑ, αλλά και για τους δυνητικά πολλαπλούς ΟΔΠΠ ανά προορισμό, ενώ δεν περιγράφεται η σχέση αυτών των Παρατηρητηρίων με το υφιστάμενο Παρατηρητήριο του Υπουργείου Τουρισμού του άρ.18 του Ν.4179/2013.

Άρθρο 10: Ετήσιος Απολογισμός - Έκθεση πεπραγμένων του τοπικού ή περιφερειακού Παρατηρητηρίου Βιώσιμης Τουριστικής Ανάπτυξης

Πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή, ώστε οι υποβαλλόμενες εκθέσεις να λαμβάνουν την απαραίτητη στη δημοσιότητα και να αναρτώνται στο διαδίκτυο για λόγους τήρησης της αρχής της διαφάνειας.

Άρθρο 11: Εξουσιοδοτική διάταξη Μέρους Α'

Ομοίως με σχόλιο στο άρθρο 3, η εξουσιοδοτική διάταξη θα πρέπει να έχει συγκεκριμένα κριτήρια.

ΜΕΡΟΣ Γ' ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΝΑΥΑΓΙΟ ΖΑΚΥΝΘΟΥ Α.Ε.", ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ, ΚΥΡΩΣΗ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β' - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

Από το 2012 το ΕΣΛ έχει αντικατασταθεί από Βεβαίωση Συνδρομής Νομίμων Προϋποθέσεων Λειτουργίας, ενώ από το 2014 οι ΠΥΤ έχουν μεταφερθεί από τον ΕΟΤ στο Υπουργείο Τουρισμού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε' - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

Άρθρο 31: Μικτά τουριστικά καταλύματα μικρής κλίμακας

Παρ.1: Παρότι αυτή η πρόβλεψη βρίσκεται σε συνέχεια της ισχύουσας νομοθεσίας, θα δημιουργήσει σημαντικούς περιορισμούς (πχ. πολύ αυξημένο κόστος λειτουργίας, κλπ.) για τα ΜΤΚΜΚ που δραστηριοποιούνται σε «εποχιακούς» προορισμούς (πχ. που δεν έχουν διεθνείς πτήσεις το σύνολο του έτους ή ελκυστικό χειμερινό τουριστικό προϊόν). Προτείνεται να δίνεται η δυνατότητα να τελεί σε λειτουργική ετοιμότητα ένα ελάχιστο μέρος (και όχι το σύνολο) των κοινόχρηστων χώρων (πχ. από τα 3 εστιατόρια που μπορεί να έχει μία τέτοια μονάδα, το 1, κ.όκ.) κατά την περίοδο που η συνολική πληρότητα είναι μικρότερη του 25%. Αλλιώς η λειτουργία θα είναι παντελώς ασύμφορη για αυτές τις επιχειρήσεις, που εξ άλλου μπορούν να διαθέσουν μόνο το 10% της επιτρεπόμενης δόμησης για πώληση ή μακροχρόνια εκμίσθωση.

Προτείνεται η εξής διατύπωση: «Οι φορείς διαχείρισης των Μικτών Τουριστικών Καταλυμάτων Μικρής Κλίμακας οφείλουν να διατηρούν το σύνολο των κοινόχρηστων χώρων και εγκαταστάσεων του ξενοδοχείου, που απαιτούνται σύμφωνα με τις προδιαγραφές για την εξυπηρέτηση των προς πώληση ή προς μακροχρόνια εκμίσθωση τουριστικών επιπλωμένων κατοικιών, σε λειτουργική ετοιμότητα σε όλη τη διάρκεια του έτους. Σε εποχιακής λειτουργίας τουριστικούς προορισμούς κατά την περίοδο από 1^η Νοεμβρίου έως 31 Μαρτίου και εφόσον η συνολική μέση πληρότητα του ΜΤΚΜΚ είναι μικρότερη του 25% οφείλουν να διατηρούν σε λειτουργική ετοιμότητα την υποδοχή του ξενοδοχείου, τουλάχιστον ένα εστιατόριο και ένα μπαρ, τις αθλητικές εγκαταστάσεις, την θερμαινόμενη πισίνα, καθώς και τις αναγκαίες εγκαταστάσεις για την τήρηση κανόνων υγείας και ασφάλειας της μονάδας. Ο Υπουργός Τουρισμού δύναται να εξειδικεύει περαιτέρω με απόφασή του τις ελάχιστες απαιτούμενες λειτουργίες ετοιμότητας για τα ΜΤΚΜΚ κατά την περίοδο αυτή».

Παρ.9: Προτείνεται να προστεθεί στην παρ.9 η πρόβλεψη ότι οι τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες των Μικτών Τουριστικών Καταλυμάτων Μικρής Κλίμακας μπορούν, μέχρι τη μεταβίβαση ή μακροχρόνια εκμίσθωση σε τρίτους, να χρησιμοποιούνται ως δωμάτια ή διαμερίσματα του ξενοδοχειακού καταλύματος, σύμφωνα με την εγκεκριμένη δυναμικότητά του, χρήση που μπορεί να συνεχιστεί με συμβατικούς όρους και μετά τη μεταβίβαση ή μακροχρόνια εκμίσθωση σε τρίτους μέσω του φορέα του

Μικτού Τουριστικού Καταλύματος. Οι προβλέψεις αυτές ισχύουν ήδη για τα σύνθετα τουριστικά καταλύματα και τα ξενοδοχεία συνιδιοκτησίας.

Κατόπιν αυτού προτείνεται η συμπλήρωση της παρ. 9 ως εξής: «8. Οι προς πώληση ή μακροχρόνια μίσθωση τουριστικές επιπλωμένες κατοικίες προσμετρούνται στη δυναμικότητα του Μικτού Τουριστικού Καταλύματος Μικρής Κλίμακας και μπορούν, μέχρι τη μεταβίβαση ή μακροχρόνια εκμίσθωση σε τρίτους, να χρησιμοποιούνται ως δωμάτια ή διαμερίσματα του ξενοδοχειακού καταλύματος σύμφωνα με την εγκεκριμένη δυναμικότητά του. Η χρήση με τη μορφή αυτή μπορεί να συνεχιστεί με συμβατικούς όρους και μετά τη μεταβίβαση ή μακροχρόνια εκμίσθωση σε τρίτους μέσω του φορέα του Μικτού Τουριστικού Καταλύματος Μικρής Κλίμακας».

Άρθρο 32: Λειτουργική ενοποίηση κύριων ή μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων - Αντικατάσταση του άρθρου 24 του ν. 4179/2013

Παρ.1: Προτείνεται να προβλέπεται η δυνατότητα της λειτουργικής συνένωσης όχι μόνο μεταξύ υφιστάμενων, αλλά και μεταξύ **ανεγερθησόμενων** καταλυμάτων, όπως ήδη προβλέπεται από την ισχύουσα νομοθεσία.

*«Επιτρέπεται η λειτουργική ενοποίηση υφιστάμενων ή **ανεγερθησόμενων** κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων ή μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων της υποπερ. γγ' της περ. β' της παρ. 2 του άρθρου 1 του ν. 4276/2014, με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:»*

Παρ.1 περ.β: Το ζήτημα της διασφάλισης της δυνατότητας λειτουργικής ενοποίησης τουριστικών καταλυμάτων μέσω κατάλληλων τεχνικών έργων είναι ιδιαίτερα σημαντικό, όμως προκύπτουν ασάφειες και ερμηνευτικά ζητήματα σε σχέση με τα απαιτούμενα σχετικά δικαιολογητικά, που πρέπει να προσκομίζονται στις αδειοδοτούσες αρχές, ανάλογα με το κατά περίπτωση στάδιο αδειοδότησης. Ειδικότερα, η απαιτούμενη γεφύρωση (π.χ. δρόμου ή ρέματος) αποτελεί ένα σημαντικό τεχνικό έργο, για την έγκριση του οποίου απαιτείται η υποβολή οριστικών μελετών (αρχιτεκτονικής, υδραυλικών, τοπογραφικού κ.λπ.) στις αρμόδιες υπηρεσίες (Δ/νσεις Τεχνικών Έργων Δήμου, Περιφέρειας, Υπ. Μεταφορών ανάλογα με την κατάταξη του δρόμου ως δημοτικού, επαρχιακού, εθνικού, αντιστοιχώς). Η έγκριση αυτή δεν είναι δυνατό να προσκομίζεται κατά το στάδιο υποβολής της περιβαλλοντικής μελέτης, καθώς επιβαρύνει σημαντικά τόσο το κόστος όσο και το χρονοδιάγραμμα της αδειοδότησης του έργου. Ειδικότερα, εάν το φυσικό ή τεχνητό εμπόδιο παρουσιάζει στοιχεία επικινδυνότητας (εθνικές οδοί ή επαρχιακές οδοί μεγάλης κυκλοφορίας, ποταμοί κλπ.) πρέπει να εξασφαλίζεται η δυνατότητα λειτουργικής ενοποίησης του/των γηπέδου/ων μέσω γεφύρωσης ή ενοποίησης των τμημάτων με κατάλληλο τεχνικό έργο. Εάν όμως πρόκειται π.χ. για συνήθεις αγροτικές οδούς, μπορεί κατά περίπτωση να μην απαιτείται γεφύρωση ή η εκτέλεση άλλου τεχνικού έργου για την ασφάλεια της επικοινωνίας μεταξύ των τμημάτων του ακινήτου, αλλά να αρκούν άλλα μέσα για τον έλεγχο της κυκλοφορίας, όπως σήμανση και τοποθέτηση φωτεινών σηματοδοτών κ.λπ. Για το λόγο αυτό κρίνεται σκόπιμο να διευκρινισθούν τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίζονται κατά περίπτωση, ανάλογα προς το στάδιο της αδειοδοτικής διαδικασίας και το είδος του κατά περίπτωση φυσικού ή τεχνητού εμποδίου.

Ειδικότερα προτείνεται για την μείωση των καθυστερήσεων και την διευκόλυνση των επενδύσεων: α) κατά το στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης/ έγκρισης καταλληλότητας του έργου είτε να προσκομίζεται βεβαίωση δυνατότητας για την εκτέλεση του τεχνικού έργου από την αρμόδια υπηρεσία είτε να αρκούν σχετικές υπεύθυνες δηλώσεις του μηχανικού και του φορέα της επένδυσης περί της δυνατότητας κατασκευής του περιγραφόμενου τεχνικού ή άλλου έργου, και β) κατά το στάδιο της οικοδομικής αδειοδότησης να προσκομίζεται υποχρεωτικά η σχετική έγκριση κατασκευής του συγκεκριμένου τεχνικού ή άλλου έργου. Κατόπιν αυτών προτείνεται η αναδιατύπωση της περ. β ως εξής:

«β. Τα γήπεδα ή οικόπεδα επί των οποίων έχουν ανεγερθεί ή πρόκειται να ανεγερθούν τα ξενοδοχειακά καταλύματα είναι όμορα ή τέμνονται από φυσικό ή τεχνητό εμπόδιο. Στην περίπτωση ύπαρξης φυσικού ή τεχνητού εμποδίου εξασφαλίζεται η δυνατότητα ενοποίησης του/των γηπέδου/ων ή οικοπέδου/ων μέσω κατάλληλων τεχνικών έργων. **Ειδικότερα κατά το στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου προσκομίζονται είτε θεαίωση δυνατότητας εκτέλεσης του τεχνικού έργου από την αρμόδια υπηρεσία είτε υπεύθυνες δηλώσεις μηχανικού και του φορέα της επένδυσης περί της υποχρέωσης εξασφάλισης της σχετικής αδειοδότησης από την αρμόδια υπηρεσία, ενώ κατά το στάδιο της οικοδομικής αδειοδότησης προσκομίζεται από την αρμόδια υπηρεσία η έγκριση κατασκευής του συγκεκριμένου τεχνικού ή άλλου έργου. Με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού μπορούν να εξειδικεύονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη δυνατότητα της λειτουργικής ενοποίησης του/των γηπέδου/ων ή οικοπέδου/ων, ανάλογα προς το κατά περίπτωση στάδιο της τηρούμενης αδειοδοτικής διαδικασίας και το είδος του φυσικού ή τεχνητού εμποδίου.**

Αντίστοιχες τροποποιήσεις προτείνονται και για την παρ. 2 περ. α και για την παρ. 3 περ. α.

Παρ.1 περ. στ: Στην περ. στ προβλέπεται ότι ο διακριτικός τίτλος του ξενοδοχειακού καταλύματος, εφόσον προβλέπεται, εκδίδεται για το σύνολο της εγκατάστασης. Ωστόσο, προτείνεται να μην υπάρχει αυτός ο περιορισμός, αλλά να δίνεται η δυνατότητα να υπάρχουν περισσότεροι του ενός τίτλοι (brands) ανά ξενοδοχειακό κατάλυμα. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα από το εξωτερικό με dual branded properties (ιδιαίτερα στις Η.Π.Α.) που μοιράζονται ορισμένους κοινόχρηστους χώρους, ενώ τα κτίρια δωματίων ανήκουν σε διαφορετικά brands της ίδιας αλυσίδας.

Αντίστοιχες τροποποιήσεις προτείνονται και για την παρ. 2 περ. ε.

Παρ. 1 περ. η' (προσθήκη νέας περίπτωσης μετά την περίπτωση ζ'): Το νόημα της λειτουργικής συνένωσης τουριστικών καταλυμάτων είναι η δυνατότητα ενός πιο ελεύθερου καταμερισμού των κοινοχρήστων χώρων μεταξύ των συνενούμενων καταλυμάτων, κάτι που ήδη προβλέπεται στην ισχύουσα νομοθεσία και προτείνεται να διατηρηθεί και στις νέες ρυθμίσεις περί λειτουργικής ενοποίησης. Κατόπιν αυτού, **προτείνεται να προστεθεί στην παρ. 1 περ. η' ως εξής:** «η. Οι υποχρεωτικώς απαιτούμενοι κοινόχρηστοι χώροι και εγκαταστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των χώρων εισόδου, υποδοχής και εστίασης, μπορεί να ευρίσκονται ή να κατασκευάζονται μόνο στο ένα κατάλυμα είτε να κατανέμονται ελεύθερα στα δύο καταλύματα υπό την προϋπόθεση ότι καλύπτουν το σύνολο της δυναμικότητας των κλινών των συνενούμενων τουριστικών καταλυμάτων».

Παρ.4: Είναι αναγκαίο για λόγους ερμηνευτικής ακρίβειας να διακρίνεται ρητά το πεδίο εφαρμογής της παρούσας διάταξης για τη λειτουργική ενοποίηση τουριστικών καταλυμάτων από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 29 του ν. 4688/2020 για την πολεοδομική ενοποίηση ακινήτων, επί των οποίων ανεγείρονται ορισμένες κατηγορίες τουριστικών καταλυμάτων, ώστε να αποφεύγεται τυχόν ερμηνευτική σύγχυση ειδικότερα ως προς την κατανομή της δόμησης. Στο πλαίσιο **αυτό προτείνεται η αναδιατύπωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 4 ως εξής** ώστε να μην υπάρχει σχετική σύγχυση από τις υπηρεσίες:

«**Παρ.4.** Γήπεδα ή οικόπεδα, που ανήκουν στον ίδιο ιδιοκτήτη ή έχουν μισθωθεί με μακροχρόνια μίσθωση από τον ίδιο μισθωτή και τέμνονται από αγροτικό ή δημοτικό ή επαρχιακό δρόμο και στα οποία, τουλάχιστον σε ένα από αυτά, έχουν ανεγερθεί ή πρόκειται να ανεγερθούν κύρια ή μη κύρια ξενοδοχειακά καταλύματα, εφόσον τα εκατέρωθεν της οδού γήπεδα ή οικόπεδα αυτά είναι αυτοτελώςάρτια και οικοδομήσιμα, θεωρούνται ενιαία έκταση, εφαρμόζονται οι ισχύοντες στην περιοχή όροι δόμησης για τις τουριστικές εγκαταστάσεις, για το σύνολο της έκτασης, και εκδίδονται όλες οι απαιτούμενες άδειες και οι προβλεπόμενες κατά περίπτωση εγκρίσεις από τις αρμόδιες υπηρεσίες για το σύνολο της έκτασης αυτής, επιμερίζοντας, σε κάθε τμήμα του γηπέδου ή οικοπέδου, και το μέρος του

συντελεστή δόμησης που του αναλογεί, με την επιφύλαξη του άρθρου 29 του ν. 4688/2020 (Α' 101) στις περιπτώσεις που προβλέπεται η εφαρμογή του».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ' - ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΞΕΝΑΓΟΥΣ

Το Υπουργείο Τουρισμού πρέπει να δει συνολικά το ζήτημα του ρυθμιστικού πλαισίου περί ξεναγήσεων και να τον επικαιροποιήσει σύμφωνα με τις διεθνείς πρακτικές, την εξέλιξη της τεχνολογίας, την εξέλιξη του τουριστικού προϊόντος, τις απαιτήσεις της επόμενης μέρας για τον ελληνικό τουρισμό. Ο κλάδος "tours and activities" είναι ραγδαία αναπτυσσόμενος και θα παίξει σημαντικό ρόλο στην διαμόρφωση του προϊόντος της επόμενης μέρας, άρα και του οφέλους που θα έχει η ελληνική οικονομία και κοινωνία από τον τουρισμό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι' - ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΑΣ

Άρθρο 42 - Σύσταση Συμβουλίου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό Κρουαζιέρας

Η δημιουργία νέων δομών και οργάνων στη δημόσια διοίκηση, διαχρονικά, δεν έχει αποδειχθεί σωστός τρόπος για την αντιμετώπιση των ζητημάτων. Εφόσον, παρόλα αυτά, υπάρχει ειδικός λόγος και κρίνεται σημαντικό για την κρουαζιέρα να υπάρχει το Συμβούλιο Ανάπτυξης τότε πρέπει να συμπεριληφθούν επιπλέον εκπρόσωποι από την Ένωση Λιμένων Ελλάδος, που έχει ως μέλη της τους 13 Οργανισμούς Λιμένος και 10 Λιμενικά Ταμεία, εξυπηρετώντας το μεγαλύτερο ποσοστό κρουαζιερόπλοιων και επιβατών κρουαζιέρας στη χώρα μας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΕ' - ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Άρθρο 57: Προγράμματα Επιμόρφωσης και κατάρτισης του Υπουργείου Τουρισμού

Προκειμένου αφενός να ενισχυθεί η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης, αφετέρου να αξιοποιηθούν από το Υπουργείο Τουρισμού οι βέλτιστες πρακτικές στο αντικείμενο αυτό από φορείς που έχουν ανάλογη και πολυετή εμπειρία στο αντικείμενο και δη στον κλάδο του τουρισμού, κρίνεται σκόπιμη η ρητή νομοθετική πρόβλεψη της δυνατότητας σύμπραξης και συνεργασίας, μέσω προγραμματικών συμβάσεων του Υπουργείου Τουρισμού με κοινωνικούς εταίρους ή/και τα Ινστιτούτα τους που έχουν την ανάλογη εμπειρία στο εν λόγω αντικείμενο, για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΣΤ' - ΜΗΤΡΩΟ ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΩΝ ΤΙΤΛΩΝ ΜΗ ΚΥΡΙΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Άρθρο 58 «Μητρώο Διακριτικών Τίτλων μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων – Αντικατάσταση των παρ. 5 και 6 του άρθρου 6 του ν. 4276/2014»

Το θέμα των διακριτικών τίτλων των μη κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων εκκρεμεί εδώ και χρόνια και απαιτεί συνολική αντιμετώπιση, πέραν του ποιο όργανο έχει την αρμοδιότητα.

ΜΕΡΟΣ Δ' - ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 59: Καταργούμενες διατάξεις, παρ 3.

Αναρωτιόμαστε για τη σκοπιμότητα της κατάργησης αυτής της διάταξης, η οποία στοχεύει στην προστασία του κοινού από οποιονδήποτε παράνομο στον τομέα των τουριστικών επιχειρήσεων.